

Số: 415/CĐN-BTC

Hà Nội, ngày 08 tháng 10 năm 2012

V/v đề xuất ý kiến về mô hình tổ chức
của Công đoàn Giáo dục huyện

Kính gửi: - Đoàn Chủ tịch Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam;
- Ban Tổ chức Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam.

Thực hiện Công văn số 84/TB-TLĐ ngày 24/7/2012 của Đoàn Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam Thông báo Nghị quyết Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Tổng Liên đoàn (Khóa X) về định hướng sửa đổi, bổ sung Điều lệ Công đoàn Việt Nam, sau khi tiến hành tổ chức Hội thảo lấy ý kiến góp ý sửa đổi, bổ sung Điều lệ và tập hợp ý kiến của đông đảo cán bộ công đoàn, cán bộ quản lý trong ngành Giáo dục, Ban Thường vụ Công đoàn Giáo dục Việt Nam đề nghị với Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam một số vấn đề có liên quan đến việc sửa đổi, bổ sung quy định của Điều lệ về mô hình tổ chức của Công đoàn Giáo dục (CĐGD) quận, huyện, thị xã, thành phố thuộc tỉnh và việc quản lý, chỉ đạo các CĐCS trường học như sau:

I. Tính tất yếu phải tồn tại Công đoàn Giáo dục huyện

1. Xuất phát từ các quy định của pháp luật

- Điều 100 Luật Giáo dục (năm 2005) đã quy định “Bộ Giáo dục và Đào tạo chịu trách nhiệm trước Chính phủ thực hiện quản lý nhà nước về giáo dục”. Nghị định 115/2010/NĐ-CP ngày 24/12/2010 của Chính phủ “**Quy định trách nhiệm quản lý Nhà nước về giáo dục**” tại điều 7 quy định, Sở Giáo dục và Đào tạo có trách nhiệm tham mưu, giúp UBND tỉnh thực hiện chức năng quản lý nhà nước về giáo dục trên địa bàn tỉnh; điều 9 quy định, Phòng Giáo dục và Đào tạo có trách nhiệm tham mưu, giúp UBND huyện thực hiện chức năng quản lý nhà nước về giáo dục trên địa bàn huyện.

- Khoản 4, Điều 188 Bộ Luật Lao động (2012) khi nói về vai trò của tổ chức công đoàn trong quan hệ lao động đã quy định “Tổ chức công đoàn các cấp tham gia với *cơ quan quản lý nhà nước cùng cấp* và tổ chức đại diện người sử dụng lao động để trao đổi, giải quyết các vấn đề về lao động”.

- Khoản 6, Điều 11 Luật Công đoàn (2012) có quy định quyền tham gia quản lý nhà nước, quản lý kinh tế - xã hội của tổ chức Công đoàn là “phối hợp tổ chức phong trào thi đua trong phạm vi ngành, địa phương, cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp”.

Từ những căn cứ trên đây, khẳng định cần phải có tổ chức CĐGD cùng cấp với Phòng GD&ĐT để phối hợp tổ chức các hoạt động giáo dục trên địa bàn đạt hiệu quả, đảm bảo đúng các quy định của Bộ Luật Lao động, Luật Công đoàn và Luật Giáo dục.

2. Xuất phát từ chức năng, nhiệm vụ của tổ chức Công đoàn

- Điều 57 Luật Giáo dục (2005) quy định “*Đoàn thể, tổ chức xã hội trong nhà trường hoạt động theo quy định của pháp luật và có trách nhiệm góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục*”;

- Nghị quyết 20-NQ/TW ngày 28/01/2008 của Hội nghị Ban chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 6 (khóa X) về “Tiếp tục xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa” đã chỉ rõ “*Các cấp công đoàn cần hướng mạnh hoạt động về cơ sở, lấy cơ sở làm địa bàn hoạt động chủ yếu, lấy công nhân, viên chức, lao động làm đối tượng vận động, lấy chăm lo bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của công nhân, viên chức, người lao động, xây dựng quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế- xã hội làm mục tiêu hoạt động*”.

Với 3 chức năng của Tổ chức Công đoàn Việt Nam:

+ Đại diện cho cán bộ, công chức, viên chức, công nhân và những người lao động khác, cùng với cơ quan nhà nước, tổ chức kinh tế, tổ chức xã hội chăm lo và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động;

+ Tham gia quản lý Nhà nước, quản lý kinh tế- xã hội, tham gia thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan Nhà nước, tổ chức, đơn vị, doanh nghiệp;

+ Tuyên truyền, vận động người lao động học tập nâng cao trình độ, kỹ năng nghề nghiệp, chấp hành pháp luật, xây dựng và bảo vệ tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Như vậy, để thực hiện 3 chức năng này đối với CĐCS trường học đầy đủ, kịp thời và hiệu quả nhất thì phải có tổ chức CĐGD huyện để cùng với Phòng Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo trực tiếp CĐCS trường học.

3. Xuất phát từ thực tiễn hoạt động ngành nghề

Khẳng định sự tồn tại của CĐGD huyện là một tất yếu, vừa đảm bảo tính pháp lý, vừa bảo đảm tính thực tiễn hoạt động ngành nghề, sâu sắc, thiết thực và hiệu quả. Sự tồn tại của CĐGD huyện còn xuất phát từ nguyện vọng, nhu cầu và lợi ích của đội ngũ cán bộ, nhà giáo và người lao động trong các công đoàn cơ sở trường mầm non, tiểu học, trung học cơ sở; vì sự ổn định và phát triển của sự nghiệp giáo dục tại các địa phương; và CĐGD huyện chịu sự lãnh đạo, chỉ

đạo của tổ chức Đảng phòng Giáo dục và Đào tạo là phù hợp nhất giai đoạn hiện nay.

II. Về lựa chọn một trong 3 phương án theo định hướng tại Thông báo số 84/TB-TLĐ ngày 24/7/2012.

1. Phương án 1: Chuyển các công đoàn cơ sở trường học về trực thuộc Công đoàn cấp huyện.

Từ phân tích sau đây, khẳng định không thể thực hiện mô hình tổ chức, việc quản lý, chỉ đạo các công đoàn cơ sở trường học theo phương án 1:

- **Thứ nhất**, Điều lệ trường học từ mầm non đến phổ thông quy định: “Công đoàn, Đoàn TNCS HCM, Đội TNTP HCM và các tổ chức xã hội khác, hoạt động trong nhà trường theo quy định của pháp luật và điều lệ của từng tổ chức nhằm giúp cho nhà trường thực hiện mục tiêu giáo dục”. Như vậy, mục tiêu hoạt động của tổ chức công đoàn cơ sở trường học là nhằm giúp cho nhà trường thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trong năm học. Công đoàn là một tổ chức đoàn thể nằm trong bộ máy tổ chức của nhà trường, hoạt động của tổ chức công đoàn trường học phải gắn chặt với hoạt động của chuyên môn, nhà trường chịu sự chỉ đạo của Phòng giáo dục và Đào tạo. Xuất phát từ tính chất ấy, nên công đoàn cơ sở các trường học không thể trực thuộc công đoàn cấp huyện, vì nếu như vậy, tổ chức công đoàn sẽ xa rời chuyên môn, thoát ly khỏi nhiệm vụ chính trị của nhà trường.

- **Thứ hai**, nếu các CĐCS trực thuộc LĐLĐ huyện, việc phối hợp giữa LĐLĐ huyện với phòng GD&ĐT trong công tác chỉ đạo hoạt động công đoàn các trường học sẽ rất khó khăn; việc phối hợp, hỗ trợ và tạo điều kiện không được thường xuyên hàng ngày, hàng tuần, hàng tháng như hiện nay; hoạt động công đoàn cơ sở trường học, đặc biệt là CĐCS các trường ngoài công lập sẽ mờ nhạt dần, một lực lượng rất lớn CĐCS sẽ không được quan tâm sát sao. Khẳng định tổ chức CĐCS sẽ yếu đi.

- **Thứ ba**, rất nhiều CĐGD huyện có số lượng CĐCS lớn (nhiều đơn vị có trên 100 CĐCS); nhiều công đoàn cấp huyện hiện nay đã có số lượng lớn, thành phần, cấu trúc ngành nghề đa dạng; nếu thực hiện phương án 1, công đoàn cấp huyện tăng thêm đầu mối chỉ đạo, tăng thêm nhiệm vụ vừa chỉ đạo trực tiếp Công đoàn xã phường, công đoàn loại hình doanh nghiệp, hợp tác xã, nghiệp đoàn, nay phải thêm nhiệm vụ chỉ đạo trực tiếp CĐCS trường học với đặc điểm hoạt động mang đậm tính ngành nghề, thì tính chất ngành nghề giáo dục chắc chắn sẽ kém hiệu quả.

- **Thứ tư**, thực tế hiện nay cho thấy một tỷ lệ lớn (có tính con số này chiếm đến 80% trong nhiệm kỳ 5 năm) cán bộ công đoàn trong quá trình công tác đã có uy tín, trưởng thành, được bổ nhiệm vào các chức vụ quản lý của ngành, bởi vậy sự hoán đổi, tính kiêm nhiệm giữa cán bộ quản lý và cán bộ công đoàn là một đặc trưng

của tính ngành nghề. Nhờ đó, dù số lượng cán bộ chuyên trách của CĐGD ít (so với quy định) nhưng hoạt động công đoàn vẫn khá mạnh. Nếu xóa bỏ một cấp công đoàn, tách ly công đoàn và chuyên môn sẽ tổn hại lớn đến ngành. Công đoàn là trường học của giai cấp công nhân, để đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện cán bộ cho ngành không còn nữa. Ngoài ra, chúng ta cũng khó có ngay một đội ngũ cán bộ chuyên trách của ngành giáo dục để sang công đoàn cấp huyện làm cán bộ chuyên trách.

2. Phương án 2: “Giữ nguyên mô hình CĐGD huyện, giao cho ban thường vụ công đoàn cấp huyện phân công một phó chủ tịch công đoàn cấp huyện làm chủ tịch CĐGD huyện”.

Với phương án này có rất nhiều điểm bất cập, không thể thực hiện được:

- **Thứ nhất,** Giữ nguyên mô hình CĐGD huyện, giao cho ban thường vụ công đoàn cấp huyện phân công một phó chủ tịch công đoàn cấp huyện làm chủ tịch CĐGD huyện, hiểu rằng sẽ không tồn tại ban chấp hành CĐGD huyện, như vậy là trái với Điều lệ của tổ chức công đoàn, vì ban chấp hành và các chức danh lãnh đạo chủ chốt của tổ chức công đoàn phải thông qua đại hội công đoàn cấp đó để bầu.

- **Thứ hai,** đối với một ngành mang tính đặc thù như ngành giáo dục, đòi hỏi người lãnh đạo tổ chức đoàn thể phải đáp ứng đầy đủ các điều kiện và tiêu chuẩn cán bộ: về phẩm chất, năng lực, trình độ, giỏi chuyên môn nghiệp vụ, trưởng thành từ môi trường hoạt động giáo dục, am hiểu sâu sắc về ngành nghề; có uy tín, khả năng quy tụ, tập hợp đội ngũ cán bộ quản lý, nhà giáo trong đơn vị. Nếu chủ tịch công đoàn giáo dục huyện mà không được chính đoàn viên của các công đoàn cơ sở trường học lựa chọn, giới thiệu để bầu vào BCH sẽ rất khó nhận được sự ủng hộ và tín nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý trường học, cán bộ Phòng Giáo dục và Đào tạo, của đoàn viên công đoàn.

- **Thứ ba,** trong mối quan hệ phối hợp công tác giữa công đoàn và lãnh đạo phòng giáo dục đến các cơ sở trường học, tổ chức công đoàn luôn đồng hành cùng với chuyên môn để thực hiện nhiệm vụ chính trị của đơn vị. Bởi vậy, chủ tịch CĐGD huyện phải sinh hoạt cùng với cơ quan Phòng Giáo dục và Đào tạo, nên phải có hiểu biết và nắm rất vững kế hoạch, nhiệm vụ năm học của ngành; có trách nhiệm cùng tham gia xây dựng kế hoạch, tham gia tổ chức triển khai thực hiện kế hoạch của ngành; tham gia các phiên họp của Phòng Giáo dục và Đào tạo, các đợt kiểm tra, đánh giá việc triển khai kế hoạch; các cuộc vận động, phong trào thi đua, hội thi, hội nghị, các hoạt động tập thể của các trường học trên địa bàn.

- **Thứ tư**, chủ tịch CĐGD huyện phải thường trực thường xuyên và làm việc tại phòng Giáo dục, nếu là một phó chủ tịch công đoàn huyện kiêm nhiệm, còn phải chỉ đạo nhiều hoạt động chung của công đoàn cấp huyện, dù chỉ đạo theo cách nào cũng không thể hiệu quả, rất bất cập trong công tác phối hợp với chuyên môn, không nhận được sự ủng hộ từ các hiệu trưởng nhà trường, khó khăn trong công tác chỉ đạo công đoàn cơ sở trường học. Để thuận lợi trong công tác chỉ đạo, chủ tịch CĐGD huyện chỉ nên là thành phần được cơ cấu làm phó chủ tịch LĐLĐ cấp huyện (hoặc BTV).

- **Thứ năm**, kinh phí để tổ chức tất cả các hoạt động của công đoàn (ngoài ngân sách của công đoàn) còn có sự tạo điều kiện, hỗ trợ từ nguồn ngân sách của nhà trường, của Phòng GD&ĐT, nếu chủ tịch CĐGD do phó chủ tịch Công đoàn cấp huyện kiêm nhiệm, không thuộc ngành giáo dục quản lý, công tác phối hợp này sẽ chỉ mang tính hình thức, hạn chế vai trò, uy tín của chủ tịch CĐGD huyện, làm ảnh hưởng trực tiếp đến, quyền, lợi ích của cán bộ, nhà giáo tại các CĐCS.

3. Phương án 3: *Giữ nguyên mô hình CĐGD huyện, chuyển về trực thuộc CĐGD tỉnh.*

Phương án này phù hợp với bản chất của tổ chức công đoàn, theo đặc trưng ngành nghề, có rất nhiều điểm thuận lợi cho cả công tác chỉ đạo, điều hành và công tác phối hợp giữa công đoàn và chính quyền các cấp từ huyện đến cơ sở, đảm bảo tính hệ thống, tính nhất quán trong công tác chỉ đạo từ cấp trên xuống cấp dưới. Mặt khác, nếu CĐGD huyện trực thuộc vào CĐGD tỉnh (nhất là đối với những huyện thuộc vùng sâu, biên giới, hải đảo) đoàn viên, lao động sẽ nhận được sự quan tâm, chăm sóc, hỗ trợ một cách kịp thời, có hiệu quả từ tất cả các đơn vị giáo dục trong ngành.

Phương án 3 đã có thực tiễn tồn tại giai đoạn 1993-1998 (Đại hội VII Công đoàn Việt Nam), khi đó hoạt động mang tính ngành nghề trong ngành Giáo dục rõ nét và rất hiệu quả, phù hợp hơn so với hiện nay.

III. Một số đề xuất, kiến nghị

1. Đề nghị Đại hội XI tiếp tục khẳng định sự tồn tại của Công đoàn Giáo dục huyện là công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở. Trong nhiệm kỳ 2013-2018, cần giữ nguyên mô hình tổ chức CĐGD huyện như mục 1 điều 24 của Điều lệ Công đoàn Việt Nam (khóa X) quy định: “Công đoàn Giáo dục huyện là công đoàn cấp trên trực tiếp công đoàn cơ sở, tập hợp cán bộ, viên chức và lao động cơ quan phòng giáo dục, các trường học (công lập và ngoài công lập), đơn vị thuộc phòng giáo dục cấp huyện quản lý”.

Nhưng để CĐGD huyện hoạt động thực sự hiệu quả hơn, tương xứng với vị thế của tổ chức công đoàn cấp trên cơ sở, đề nghị Tổng Liên đoàn cần quy

định cụ thể về biên chế, tài chính, cơ chế quản lý để CĐGD huyện có đủ sức mạnh, đảm bảo các điều kiện chỉ đạo tốt hơn hoạt động công đoàn ở đơn vị:

a) Cần bố trí cán bộ chuyên trách CĐGD huyện tương ứng với số lượng đoàn viên và số lượng CĐCS trực thuộc, để CĐGD huyện đủ sức chỉ đạo hoạt động các CĐCS trường học trực thuộc (mỗi CĐGD huyện cần có từ 1- 2 cán bộ chuyên trách Công đoàn);

b) Phân cấp quản lý kinh phí cho CĐGD huyện để duy trì bộ máy và tổ chức các hoạt động theo chức năng, nhiệm vụ của công đoàn cấp trên cơ sở.

2. Trong nhiệm kỳ 2013-2018, mặc dù phương án 3 là phù hợp nhất nhưng chúng ta cũng không thể thực hiện ngay được, bởi như vậy sẽ làm đảo lộn toàn bộ hệ thống tổ chức của Công đoàn Việt Nam hiện nay (chúng ta đã chỉ đạo các cấp công đoàn tổ chức đại hội và mô hình tổ chức đã được xác định), chứ không chỉ làm đảo lộn hệ thống riêng ngành giáo dục. Bởi vậy, Ban Thường vụ CĐGD Việt Nam kiến nghị Tổng LĐLĐ Việt Nam, trong nhiệm kỳ tới nên chỉ đạo thí điểm mô hình tổ chức CĐGD huyện theo **phương án 3** tại một số tỉnh, thành phố đại diện các vùng miền, khu vực để nghiên cứu, so sánh, rút kinh nghiệm. Căn cứ thực tiễn khách quan, phương án nào đem lại hiệu quả nhất, đến nhiệm kỳ sau sẽ triển khai thực hiện; cần hài hòa, linh hoạt nguyên tắc tổ chức theo ngành nghề và vùng lãnh thổ, không nên cứng nhắc, hành chính hóa hoạt động công đoàn.

3. Đề nghị Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam nhắc nhở, có biện pháp khắc phục tình trạng một số LĐLĐ tỉnh đã chỉ đạo thực hiện áp dụng mô hình CĐGD huyện theo các phương án mới được Tổng Liên đoàn đưa ra tại Thông báo số 84/TB-TLĐ ngày 24/7/2012, khi mà các phương án này mới chỉ mang tính định hướng để lấy ý kiến cho việc sửa đổi, bổ sung Điều lệ Công đoàn Việt Nam (khóa XI) để thực hiện nếu được Đại hội XI thông qua. Việc thực hiện trước như vậy là trái với nguyên tắc, vi phạm quy định của Điều lệ hiện hành, trái với chủ trương và các văn bản chỉ đạo của Tổng Liên đoàn.

Nơi nhận:

- Như kính gửi (để báo cáo);
- BCS Đảng Bộ GDĐT (để báo cáo);
- LĐLĐ các tỉnh, TP (phối hợp);
- BTVCĐGD Việt Nam;
- CĐGD các tỉnh, TP;
- các Ban CĐGDVN;
- Lưu: VT, BTC

**TM. BAN THƯỜNG VỤ
CHỦ TỊCH**

(Đã ký)

Trần Công Phong